Р Е П У Б Л И К А Б Ъ Л Г А Р И Я

Ч Е Т И Р И Д Е С Е Т И В Т О Р О Н А Р О Д Н О С Ъ Б Р А Н И Е

Проект!

ЗАКОН
ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ

(Обн. ДВ. бр.68 от 30 Юли 1999г., изм. ДВ. бр.1 от 4 Януари 2000г., изм. ДВ. бр.108 от 29 Декември 2000г., изм. ДВ. бр.111 от 28 Декември 2001г., изм. ДВ. бр.103 от 5 Ноември 2002г., изм. ДВ. бр.120 от 29 Декември 2002г., доп. ДВ. бр.29 от 31 Март 2003г., изм. ДВ. бр.28 от 1 Април 2005г., изм. ДВ. бр.77 от 27 Септември 2005г., изм. ДВ. бр.94 от 25 Ноември 2005г., изм. ДВ. бр.30 от 11 Април 2006г., изм. ДВ. бр.62 от 1 Август 2006г., попр. ДВ. бр.63 от 4 Август 2006г., изм. ДВ. бр.13 от 8 Февруари 2008г., изм. ДВ. бр.26 от 7 Март 2008г., изм. ДВ. бр.36 от 15 Май 2009г., изм. ДВ. бр.74 от 15 Септември 2009г., изм. ДВ. бр.50 от 2 Юли 2010г., изм. ДВ. бр.97 от 10 Декември 2010г., изм. ДВ. бр.66 от 26 Юли 2013г., изм. ДВ. бр.68 от 2 Август 2013г., изм. ДВ. бр.70 от 9 Август 2013 г.)

§ 1. В чл. 1 се правят следните изменения:

1. Алинея 1, т. 1 се изменя така:

„1. осигуряване на правото на професионално образование и обучение на гражданите, съобразно личните им интереси и възможности, както и валидиране на професионални компетентности;”

§ 2. В чл. 3 се правят следните изменения и допълнения:

1. Досегашният текст става ал. 1;

2. Създава се ал. 2:

„(2) Задачите по ал. 1 се осъществяват в съответствие с изискванията за осигуряване на качество на професионалното образование и обучение.”

§ 3. Член 4 се изменя така:

„Чл. 4. Системата на професионалното образование и обучение включва професионално ориентиране, професионално обучение, професионално образование и валидиране на професионални компетентности.”

§ 4. В член 5 създават алинеи 4 и 5 със следното съдържание:

„(4) Професионалното обучение може да се осъществява и по пътя на обучение чрез работа (дуално обучение). Обучението чрез работа (дуално обучение) е форма на партньорство между професионална гимназия и работодател, която съчетава:

1. обучение в реална работна среда чрез наемане на работа в предприятие и
2. обучение в професионална гимназия.

(5) Валидирането е оценяване и признаване на съответствието между компетентности, придобити чрез неформално обучение и информално учене и/или чрез практически опит, и изискванията за придобиване на професионална квалификация и издаване на съответния официален документ с цел:

1. достъп до обучение за придобиване на професионална квалификация;
2. подобряване на възможностите за реализация на пазара на труда.”

§ 5. В чл. 6 се създават алинеи 4 и 5 със следното съдържание:

„(4) Списъкът на професиите за професионално образование и обучение се разработва, изменя и допълва по предложение на председателя на Националната агенция за професионално образование и обучение при условия и по ред, определени в наредба на министъра на образованието и науката.

(5) С предложението по ал. 4 се представя и проект на държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по новата или актуализирана професия или специалност.”

§ 6. Създава се чл. 6а:

„Защитени професии

Чл. 6а. (1) Определени професии от Списъка по чл. 6 се утвърждават като защитени от държавата професии.

(2) Критериите за определяне на защитените професии и списъкът с тях се приемат с акт на Министерския съвет;

(3) Списъкът със защитените от държавата професии се актуализира ежегодно до края на месец октомври.”

§ 7. В чл. 8 се правят следните изменения:

1. В ал. 1 думите „степен на образование и” се заличават.

2. Навсякъде в ал. 3 думите „компетенции” се заменя с „компетентности”.

§ 8. В чл. 9 се правят следните изменения:

1. Алинея 2 се изменя така:

„(2) Право за осъществяване на обучение чрез работа (дуално обучение) за придобиване на професионална квалификация по професия или по част от професия имат професионалните гимназии съвместно с работодатели въз основа на сключен договор между тях.”

2. Алинея 3 се изменя така:

„(3) Професионални компетентности може да се придобият и чрез неформално обучение и информално учене. Те са основа за признаване на професионална квалификация след валидиране при условията и по реда на този закон.”

§ 9. Създава се чл. 9а:

„Качество на професионалното образование и обучение

Чл. 9а. (1) Качеството е съвкупност от характеристики на професионалното образование и обучение, които удовлетворяват очакванията и потребностите на личността и на обществото.

(2) Институциите по чл. 9 осигуряват качество на професионалното образование и обучението чрез изграждане на вътрешна система за осигуряване на качеството при спазване на държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии и действащата нормативна уредба.

(3) Прилагането на вътрешната система за осигуряване на качеството се урежда в правилника за дейността на съответната обучаваща институция.

(4) Обучаващите институции разработват вътрешната си система за осигуряване на качеството при условия и по ред, определени в наредба за осигуряване на качество в професионалното образование и обучение на министъра на образованието и науката.

(5) Чрез наредбата по ал. 4 се определят принципите за осигуряване на качеството, изискванията към институциите по чл. 9 за усъвършенстване на процесите за управление на качеството, както и инструментариумът за измерване на равнището на постигнатите резултати в тях.

(6) Наредбата по ал. 4 се утвърждава от Министъра на образованието и науката, съгласувано с Министъра на труда и социалната политика и с Министъра на икономиката и енергетиката.“

§ 10. В чл. 10 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 3, т. 6 думата „непрекъснато” се заменя с „продължаващо”, а в края се добавя „след придобита квалификация съответно по част от професия, първа или втора степен на професионална квалификация”

3. Създава се т. 7:

„7. програми Ж за професионално обучение с придобиване на квалификация по част от професия, първа или втора степен на професионална квалификация по пътя на обучение чрез работа (дуално обучение)”.

§ 11. В чл. 11 се правят следните изменения и допълнения:

1. В т. 4 след думите „средното образование“ се добавя „или за ученици със специални образователни потребности със завършен клас от средното образование“, а в края се добавя „с продължителност, определена с конкретната документация”.

§ 12. В чл. 12 се правят следните изменения и допълнения:

1. Текстът на точка 1 става подточка а) на точка 1;

2. Създава се подточка б) със следното съдържание: „б) с продължителност до 2 г. за лица със специални образователни потребности със завършен клас на общообразователно училище по индивидуална образователна програма;”

3. Създава се т. 7:

“7. програми Ж с продължителност:

а) определена с конкретната документация за професионално обучение – за придобиване на квалификация по част от професия;

б) 2 години – за първа степен на професионална квалификация;

в) 3 години - за втора степен на професионална квалификация. ”

§ 13. Член 13 се изменя така:

„**Чл. 13.** (1) За всяка професия от списъка по чл.6, ал.1 държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии определят:

1. изисквания към кандидатите;
2. описание на професията;

3.единици резултати от учене;

4.изисквания към материалната база;

5.изисквания към обучаващите.

(2) Във основа на държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии се разработват учебни планове и учебни програми.

(3) Документацията по ал. 2 може да се разработва като модулни учебни планове и модулни учебни програми.

(4) Учебните планове за обучение на ученици по програмите А, В и Д и за обучение по програми Г се утвърждават от министъра на образованието и науката, а за училищата по изкуствата – от министъра на културата.

(5) Учебните планове за обучение на лица над 16 г. по програмите А, Б, Д, Е се разработват от обучаващата институция или от заявителя на професионалното обучение и се утвърждават от директора на обучаващата институция.

(6) Учебните програми за обучението по ал. 4 и 5 се утвърждават при условията и по реда на този закон.

(7) Професионалното обучение за учениците и за лицата над 16 години със специални образователни потребности може да се осъществява и по индивидуални учебни програми.

(8) Документацията по ал. 2 по програма Ж се разработва съвместно от обучаващата институция и от заявителя на професионалното обучение и се утвърждава от директора на професионалната гимназия и работодателя.”

§ 13. В чл. 15 се създава ал. 3:

„(3) Условията и редът за включване на обучаем за професионално обучение по пътя на обучение чрез работа (дуално обучение) по програмата по чл. 10, ал. 3, т. 7 се определят съвместно от професионалната гимназия и работодателя”.

§ 14. В чл. 18 точка 8 се изменя така:

„8.центрове за нови знания“

§ 15. Член 23 се изменя така:

„Центрове за нови знания

Чл. 23. (1) Центровете за нови знания са юридически лица между браншови организации и Министерството на образованието и науката за придобиване на практически умения;

(2) Центровете за нови знания организират и провеждат практическо обучение на ученици и обучаеми в центровете за професионално обучение;

(3) Центровете за нови знания не организират обучение за придобиване на професионална квалификация;

(4) Центровете за нови знания организират дейността си по правилник, утвърден от министъра на образованието и науката.“

§ 16. В чл. 26 се правят следните изменения и допълнения:

1. Наименованието се изменя така :

„Организация на професионалното обучение на лица, навършили 16 години, в държавните и общинските училища”

2. Създава се нова ал. 2:

„(2) В случаите по ал. 1 държавните и общинските училища самостоятелно определят приема си.”

3. Досегашната ал. 2 става ал. 3.

§ 17. Създава се чл. 26а:

„Организация на обучение чрез работа (дуално обучение)

Чл. 26а. (1) Професионалното обучение чрез работа (дуално обучение) по чл. 5, ал. 4, т. 2 се осъществява по прием, заявен от работодателя и утвърден от директора на професионалната гимназия.

(2) Професионалното обучение чрез работа (дуално обучение) по чл. 5, ал. 4, т. 1 се осъществява въз основа на договор за ученичество, сключен при условията и по реда на Кодекса на труда между обучаем и работодател.

(3) Професионалното обучение чрез работа (дуално обучение) по чл. 5, ал. 4, т. 2 се осъществява въз основа на договор между професионалната гимназия и работодателя.

(4) Обучението по чл. 5, ал. 4, т. 1 се осъществява под ръководството на наставник, който притежава квалификация за упражняване на професията, за която се провежда обучението, и минимум три години трудов стаж по нея.

(5) Условията и редът за провеждане на обучение чрез работа (дуално обучение) се определят с наредба на министъра на образованието и науката, съгласувано с министъра на труда и социалната политика.”

§ 18. В чл. 32 в след думите „девиантно поведение” се добавя „в социално-педагогическите интернати и във възпитателните училища интернати”.

§ 19. В глава четвърта се създава раздел V:

„Раздел V

Кредити в професионалното образование и в професионалното обучение. Натрупване и трансфер на кредити в професионалното образование и в професионалното обучение

Чл. 32е. (1) Професионална квалификация по професия се придобива, когато след оценяване или валидиране се установи, че са постигнати всички единици резултати от учене, включени в държавното образователно изискване за придобиване на квалификация по съответната професия.

(2) Може да се оценяват или валидират отделни единици резултати от учене, определени в държавното образователно изискване за придобиване на квалификация по съответната професия, за което се присъждат кредити.

(3) Кредитът е измерител на постигната единица резултати от учене от държавното образователно изискване за придобиване на квалификация по съответната професия.

(4) Кредитите се присъждат от институциите по чл. 9, ал. 1 и се удостоверяват с документ по образец, утвърден от министъра на образованието и науката.

(5) Кредити може да се натрупват с цел придобиване на професионална квалификация по професия и/или да се прехвърлят за придобиване на професионална квалификация по друга професия от същото професионално направление.

(6) Кредити, присъдени на единици резултати от учене по обща професионална подготовка, могат да се пренасят и натрупват за придобиване на професионална квалификация по всички професии от списъка на професиите по чл. 6, ал. 1.

(7) Условията и редът за присъждане, натрупване и трансфер на кредити се определят с наредба на министъра на образованието и науката.”

§ 20. В чл. 35 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 думите **„**и на представители на съответните висши училища по изкуствата „ се заменят с „и представители на съответните висши училища по изкуствата“, думите“ и на представители на Националната спортна академия“ се заменят с „и представители на Националната спортна академия“ и се създава изречение второ със следното съдържание:

„За обучението чрез работа (дуалното обучение) в състава на комисиите се включва и представител на предприятието-партньор в обучението.”

2. В ал. 5 след думите „както и„висшите училища по изкуствата“ се слага запетая и се добавя „Националната спортна академия и лицензираните спортни организации.

§ 21. В чл.38 се създава нова ал.6:

„(6) Придобилият свидетелство за професионална квалификация или удостоверение за професионално обучение по свое желание може да получи Европейско приложение.”

§ 22. Член 40 се изменя така:

„Валидиране на професионални компетентности

Чл. 40. (1) Валидирането на професионални компетентности е оценяване и признаване на съответствието между придобити професионални компетентности, получени чрез неформално обучение и информално учене, и държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии.

(2) Оценяването на професионалните компетентности е процес на съпоставяне на придобитите от лицето професионални компетентности и резултатите от ученето, включени в държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии.

(3) Признаването на съответствие между придобитите професионални компетентности и държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии се установява с полагане на изпити:

1. за придобиване на степен на професионална квалификация изпитите са държавни – по теория на професията и по практика на професията – и се организират в съответствие с чл.35 и чл.36;

2. за придобиване на професионална квалификация по част от професия изпитите се провеждат в съответствие с чл. 37, ал.2.

(4) Лица, валидирали професионални компетентности, получават:

1. свидетелство за валидиране на професионални компетентности, когато са оценени и признати всички единици резултати от ученето, включени в държавното образователно изискване за придобиване на квалификация по професия и имат образователно равнище за придобиване на съответната степен на професионална квалификация по чл. 8, ал. 5;

2. удостоверение за валидиране на професионални компетентности, когато са оценени и признати част от единиците резултати от учене, включени в държавното образователно изискване за придобиване на квалификация по професия;

(5) Право да извършват валидиране на професионални компетентности имат институциите по чл. 9, ал. 1, т. 1 и 2.

(6) За дейностите по ал. 1 се събират такси в размери, определени с тарифа на Министерския съвет, която включва разходи за установяване, документиране, оценяване и признаване на опита на лицата, както и за провеждане на изпитите за придобиване на професионална квалификация.

(7) Таксите по ал. 6 не се събират, когато дейностите се финансират със средства от европейските структурни фондове."

§ 23. В чл. 41 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 2 се изменя така:

„(2) Националната агенция за професионално образование и обучение е държавен орган за подпомагане разработването на политики в системата на професионалното образование и обучение, за лицензиране на дейности, както и за координация на институциите, имащи отношение към професионалното ориентиране, професионалното образование и обучение и валидирането на професионални компетентности."

2. Създава се ал. 4:

„(4) Националната агенция за професионално образование и обучение осъществява функциите по ал. 2 чрез специализирана администрация от държавни експерти."

§ 24. В чл. 42 се правят следните изменения и допълнения:

1. Точка 2 се изменя така:

„2. издава, изменя, подновява и отнема лицензии за професионално обучение, както и издава и отнема лицензии за професионално ориентиране;"

2. Точка 2а се изменя така:

„2а. осъществява контрол на дейността и оценка на качеството на обучението в лицензираните институции в системата на професионалното обучение;"

3. Точка 8 се изменя така:

„8. разработва политики и координира дейностите по разработване на стратегии за развитие и усъвършенстване на професионалното образование и обучение, на професионалното ориентиране и на валидирането на професионални компетентности;”

4. Създава се нова т. 11:

„11. създава и поддържа регистър на издадените документи по чл. 38 и чл. 40, издадени от центровете за професионално обучение;”

5. Точка 13 се изменя така:

„13. разработва и утвърждава критерии, формуляри и образци на документи за лицензиране;”

6. Създава се т. 14:

„14. подпомага дейностите, свързани с валидиране на професионални компетентности в системата на професионалното образование и обучение.“

§ 25. В чл. 47 т. 5 се изменя така:

„5. Приема критерии за издаване на лицензия по чл. 49а и одобрява формуляри и образци на документи за лицензиране“

§ 26. В чл. 49а се правят следните изменения:

1. В Алинея 2, т.2 думата „материални“ се заменя със „собствена материална база“

2. Алинея 5 става ал. 8.

3. Създават се нови ал. 5, 6 и 7:

„(5) Лицензията може да се изменя при:

1. промяна на името, седалището и адреса на управление;
2. прехвърляне или наследяване;
3. промяна в статута на търговското дружество;
4. промяна в състава на управлението на едноличния търговец или дружеството.

(6) Лицензията се подновява на всеки пет години, като центровете за професионално обучение са длъжни да представят в Националната агенция за професионално образование и обучение актуализирани учебни планове и програми съгласно държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии.

(7) Не се допуска замяна в лицензията на отпаднала от списъка професия или специалност с нова или друга подобна.“

§ 27. В чл. 49 б ал. 1 се изменя така:

„**Чл. 49б.** (1) Лицензията се издава, изменя или подновява след писмено заявление на институциите по чл. 20 и чл. 21.“

§ 28. Чл. 50 се изменя така:

„**Чл. 50.** (1) Националната агенция за професионално образование и обучение поддържа и публикува на интернет страницата си:

1. публичен регистър на центровете за професионално обучение, на центровете за информация и професионално ориентиране, както и на издадените, изменените, подновените и отнетите лицензии;

2. информационна система, която обработва и обобщава информацията по чл.22, ал.8;

3. критерии, процедури и документи за лицензиране и последващ контрол на центровете за професионално обучение и на центровете за информация и професионално ориентиране;

4. Списък на професиите за професионално образование и обучение;

5. Държавни образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии.“

§ 29. В чл. 51 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 се създават т. 13 и 14 със следното съдържание:

„13. Предлага за приемане от Министерския съвет Списък на защитените от държавата професии;

14. утвърждава наредба за осигуряване на качество в професионалното образование и обучение след съгласуване с министъра на труда и социалната политика и с министъра на икономиката и енергетиката;“

2. Точка 10 се изменя така:

“10. анализира качеството в системата на професионалното образование и обучение;”.

§ 30. В чл. 52 се правят следните изменения и допълнения:

1. Точка 3 се изменя така:

„3. анализира качеството в системата на професионалното образование и обучение;”

2. Създават се т. 8, 9 и 10:

„8. участва в разработването на Списъка на защитените от държавата професии.”

9. осигурява условия за информирането и мотивирането на работодателите и гражданите за валидиране на професионални компетентности;

10. участва в разработването и съгласува наредба за осигуряване на качеството в професионалното образование и обучение.“

§ 31. В чл. 53 т. 1 се изменя така:

„1. участва в разработването, съгласуването и актуализирането на Списъка на професиите за професионално образование и обучение и изготвя предложения за включване на професии в Списъка на защитените от държавата професии;”

§ 32. В чл. 54 се правят следните изменения и допълнения:

1. Точка 2 се изменя така:

„2. изготвят предложения за нови професии и специалности в Списъка на професиите за професионално образование и обучение и участват в неговото разработване, съгласуване и актуализиране;”

2. Създава се т. 2а:

“2а. изготвят предложения за включване на професии в Списъка на защитените от държавата професии;”

§ 33. В Член 56 се създават точки 6, 7 и 8:

“6. участват в разработването на наредба за осигуряване на качеството в професионалното образование и обучение;

7. участват в разработването на Списъка на защитените професии;

8. осигуряват условия за провеждане на практическата част на дуалното обучение в предприятията.”

§ 34. Създава се чл. 56а:

„ Функции на браншовите/отрасловите организации на работодателите

Чл. 56а. Браншовите/отрасловите организации на работодателите:

1. участват в разработването и актуализирането на учебните планове и на учебните програми за професионалната подготовка в училищното професионално образование и обучение;

2. участват в разработването на националните изпитни програми;

3. участват в осигуряването на учебната и производствена практика на учениците и предлагат промени в организацията им;

4. осигуряват условия за провеждане на практическата част на дуалното обучение в предприятията;

5. участват в обучение на учители, обучаващи и наставници;
6. информират членовете на своите организации относно възможностите и процедурите за валидиране на професионални компетентности;
7. предлагат на представителните организации на работодателите на национално ниво свои представители за експертните комисии на Националната агенция за професионално образование и обучение;
8. участват в оценката на качеството на професионалното образование и обучение;
9. правят предложение за изгрждане на центрове за нови знания.”

§ 35. В чл. 57 се правят следните изменения и допълнения:
1. Създава се т. 2а:
„2а. изготвят предложения за включване на професии в Списъка на защитените от държавата професии;”
2. Създават се т. 4 и 5:
“4. съдействат за подобряване на качеството на практическото обучение;
5. информират членовете на своите организации за възможностите за валидирането на професионални компетентности и съдействат за неговото провеждане.”

§ 36. В чл. 58 се създават точки 4, 5 и 6:
„4. съдействат за подобряване на качеството на практическото обучение;
5. информират членовете на своите организации относно възможностите и процедурите за валидиране на професионални компетентности.”
6. участват в оценяване на качеството на професионалното образование и обучение.“

§ 37. В чл. 59 се правят следните изменения и допълнения:
1. В ал. 1 думите „центрове за квалификация на обучаващите” се заличават.
2. Създават се алинеи 8, 9 и 10:
„(8) За защитените от държавата професии се осигуряват допълнителни средства при условия и по ред, определен с акта на Министерския съвет.
(9) Обучението по чл. 5, ал. 4, т. 1 се финансира от работодателя.
(10) Финансирането на центровете за нови знания се определя с акта на създаването им.

§ 38. В § 1 от Допълнителните разпоредби се правят следните изменения и допълнения:
1. Точка 5 се изменя така:

„5. Професионална квалификация" е съвкупността от професионални компетентности, необходими за упражняване на професия или на част от нея;”;

2. Точка 6 се изменя така:

„6. "Професионални компетентности" е комплекс от взаимозависими знания, умения и нагласи, които способстват за проявяване на инициатива, за работа в екип и за качествено упражняване на определена професия според държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии.”

3. Създават се точки 6а и 6б:

„6а. „Резултати от ученето” са компетентностите, придобити от индивида след приключване на процеса на формално или неформално обучение или на информално учене, които той е способен да демонстрира.

6б. „Единица резултати от учене” е част от професионална квалификация, състояща се от набор от взаимозависими резултати от учене, който може да бъде самостоятелно оценен или валидиран;”

4. Точка 7 се изменя така:

„7. "Степен на професионална квалификация" е обемът и съдържанието на професионални компетентности, необходими за упражняване на определена професия;”

5. В т. 10 думата „компетенции” се заменя с „компетентности”;

6. Създават се точки 12, 13, 14, 15 и 16:

„12. „ Модул” е самостоятелно обособено учебно съдържание за постигане на група резултати от ученето, определени в държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии и свързани с извършване на конкретна дейност.

13. „Неформално обучение” е обучение, което се извършва като организирана дейност извън системата на професионалното образование и обучение.

14. „Информално учене” е неинституционализирано, неорганизирано и несистематизирано натрупване на компетентности в живота на човека.

15. “Формално обучение” е организирана форма на учене за придобиване на компетентности, като за резултатите от това обучение се издава държавно признат документ.

16. „Специални образователни потребности” са образователните потребности, които може да възникнат при сензорни увреждания, физически увреждания, множество увреждания, умствена изостаналост, езиково-говорни нарушения, специфични

нарушения на способността за учене, разстройства от аутистичния спектър, емоционални и поведенчески разстройства.”

П Р Е Х О Д Н И И З А К Л Ю Ч И Т Е Л Н И Р А З П О Р Е Д Б И

§ 39. Лицата със завършен клас от помощно училище или за ученици със специални образователни потребности със завършен клас от средното образование по индивидуална образователна програма може да се обучават:

1. по програми Д с продължителност до 1 г. за ученици със завършено основно образование или със завършен клас от средното образование;

2. по програма А с продължителност до 2 г. за лица със завършен клас на помощно училище или за лица със специални образователни потребности със завършен клас на общообразователно училище по индивидуална образователна програма.

§ 40. В Кодекса на труда *(Обн., ДВ, бр. 26 от.1986 г. и бр. 27 от 1986 г., доп., бр. 6 от 1988 г., изм. и доп., бр. 21 от 1990 г., изм., бр. 30 от 1990 г., бр. 94 от 1990 г., бр. 27 от 1991 г., доп., бр. 32 от 1991 г., изм., бр. 104 от 1991 г., доп., бр. 23 от 1992 г., изм. и доп., бр. 26 от.1992 г., доп., бр. 88 от 1992 г., изм. и доп., бр. 100 от 1992 г., Решение № 12 на Конституционния съд на РБ от 20.07.1995 г. - бр. 69 от 4.08.1995 г.; доп., бр. 87 от 1995 г., изм. и доп., бр. 2 от 1996 г., изм., бр. 12 от 1996 г., изм. и доп., бр. 28 от 1996 г., изм., бр. 124 от 1997 г., доп., бр. 22 от 1998 г.; Решение № 11 на Конституционния съд на РБ от 30.04.1998 г. - бр. 52 от 1998 г.; доп., бр. 56 от.1998 г., бр. 83 от 1998 г., бр. 108 от.1998 г., изм. и доп., бр. 133 от 1998 г., бр. 51 от 1999 г., доп., бр. 67 от 1999 г., изм., бр. 110 от.1999 г., изм. и доп., бр. 25 от.2001 г., изм., бр. 1 от 2002 г., бр. 105 от 2002 г., изм. и доп., бр. 120 от 2002 г., бр. 18 от 2003 г., изм., бр. 86 от 2003 г., изм. и доп., бр. 95 от 2003 г., бр. 52 от 2004 г., бр. 19 от 2005 г., изм., бр. 27 от 2005 г., доп., бр. 46 от 2005 г., изм., бр. 76 от 2005 г., изм. и доп., бр. 83 от 2005 г., изм., бр. 105 от 2005 г., изм. и доп., бр. 24 от 2006 г., изм., бр. 30 от 2006 г., , изм. и доп., бр. 48 от 2006 г., бр. 57 от 2006 г., бр. 68 от 2006 г., изм., бр. 75 от 2006 г., изм. и доп., бр. 102 от 2006 г., доп., бр. 105 от 2006 г., изм., бр. 40 от 2007 г., бр. 46 от 2007 г., бр. 59 от 2007 г., бр. 64 от 2007 г., доп., бр. 104 от 2007 г., изм. и доп., бр. 43 от 2008 г., бр. 94 от 2008 г., бр. 108 от 2008 г., бр. 109 от 2008 г., изм., бр. 35 от 2009 г., бр. 41 от 2009 г., изм. и доп., бр. 103 от.2009 г., бр. 15 от 2010 г., доп., бр. 46 от 2010 г., изм. и доп., бр. 58 от 2010 г., доп., бр. 77 от 2010 г.; Решение № 12 на Конституционния съд на РБ от 11.11.2010 г. - бр. 91 от 2010 г.; изм. и доп., бр. 100 от*

2010 г., изм., бр. 101 от 2010 г., изм. и доп., бр. 18 от 2011 г., доп., бр. 33 от 2011 г., изм. и доп., бр. 61 от 2011 г., бр. 82 от 2011 г., бр. 7 от 2012 г., бр. 15 от 2012 г., изм.,бр. 20 от 2012 г., изм. и доп., бр. 38 от 2012 г., Решение № 7 на Конституционния съд на РБ от 19.06.2012 г. - бр. 49 от 2012 г.; изм., бр. 77 от 2012 г., доп., бр. 82 от 2012 г., изм., бр. 15 от 2013 г.) **се правят следните изменения и допълнения:**

1. В чл. 230, ал. 2:

а) Думите „което не може да бъде повече от 6 месеца” се заличават.

б) Създава се изречение II:

„Времетраенето на обучението не може да бъде повече от 6 месеца, освен в случаите по чл. 5, ал. 4 от Закона за професионалното образование и обучение, когато времетраенето на обучението се определя съгласно чл.12, т. 7 от същия закон.”.

2. В чл. 231, ал. 1 се създава изречение II:

„В случаите по чл. 5, ал. 4 от Закона за професионалното образование и обучение изпитите за придобиване професионална квалификация се полагат при условията и по реда на същия закон.”.

§ 42. В чл. 16 на Закона за насърчаване на заетостта (*Обн., ДВ, бр. 112 от 29 декември 2001 г., изм., ДВ, бр. 54 от 31 май 2002 г., изм., ДВ, бр. 120 от 29 декември 2002 г., изм., ДВ, бр. 26 от 21 март 2003 г., изм., ДВ, бр. 86 от 30 септември 2003 г., изм., ДВ, бр. 114 от 30 декември 2003 г., изм., ДВ, бр. 52 от 18 юни 2004 г., изм., ДВ, бр. 81 от 17 септември 2004 г., изм., ДВ, бр. 27 от 29 март 2005 г., изм., ДВ, бр. 38 от 3 май 2005 г., изм., ДВ, бр. 18 от 28 февруари 2006 г., изм., ДВ, бр. 30 от 11 април 2006 г., изм., ДВ, бр. 33 от 21 април 2006 г., изм., ДВ, бр. 48 от 13 юни 2006 г., изм., ДВ, бр. 46 от 12 юни 2007 г., изм., ДВ, бр. 26 от 7 март 2008 г., изм., ДВ, бр. 89 от 14 октомври 2008 г., изм., ДВ, бр. 109 от 23 декември 2008 г., изм., ДВ, бр. 10 от 6 февруари 2009 г., изм., ДВ, бр. 32 от 28 април 2009 г., изм., ДВ, бр. 41 от 2 юни 2009 г., изм., ДВ, бр. 74 от 15 септември 2009 г., изм., ДВ, бр. 49 от 29 юни 2010 г., изм., ДВ, бр. 59 от 31 юли 2010 г., изм., ДВ, бр. 85 от 29 октомври 2010 г., изм., ДВ, бр. 100 от 21 декември 2010 г., изм., ДВ, бр. 9 от 28 януари 2011 г., изм., ДВ, бр. 43 от 7 юни 2011 г., изм., ДВ, бр. 7 от 24 януари 2012 г., изм., ДВ, бр. 15 от 15 февруари 2013 г., изм., ДВ, бр. 68 от 2 август 2013 г., изм. и доп., ДВ, бр. 70 от 9 август 2013 г.)* **се създава т. 16 със следното съдържание:**

„16. Контрол на качеството на професионалното обучение, организирано по този закон.”

Вносители:

МОТИВИ

Предложеният проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за професионалното образование и обучение е подготвен след редица дискусии и срещи с представителните организации на работодателите на национално ниво, организациите на работниците и служителите на национално равнище, неправителствени организации, директори на професионални гимназии.

С направените промени се цели усъвършенстване на функционирането и по-нататъшното развитие на системата за професионално образование и обучение по отношение на:

- съдържанието и организацията на професионалното образование и обучение;
- качеството на професионалното образование и обучение;
- достъпа до професионално образование и обучение;
- развитието на сътрудничеството и партньорството на всички заинтересовани институции и организации на национално, регионално и местно равнище при придобиването и усъвършенстването на професионална квалификация на учениците и възрастните;
- подобряването на връзката на образованието и обучението с потребностите на пазара на труда.

Промените се свързват с подобряване на пригодността за заетост, с улесняване на прехода от образование и обучение към заетост, с професионална заетост, която се осигурява чрез образование и обучение. Засягат се няколко аспекта:

I. Организацията и съдържанието на професионалното образование и обучение:

- Регламентира се изграждането на система за осигуряване на качеството в професионалното образование и обучение.
- Въвежда се Списък на защитени от държавата професии, с което се подпомага осигуряването на необходимите кадри в стратегически за страната отрасли на икономиката или услуги за личността.
- Създават се нови пътеки за обучение на ученици и възрастни със специални образователни потребности.

- Въвежда се модулна организация на учебния процес.
- Регламентират се изискванията към членовете на комисиите за провеждане на изпитите за придобиване на професионална квалификация и се усъвършенстват правилата за формиране на комисиите.
- Въвежда се нов документ за професионално образование и обучение: Европейско приложение към свидетелството за професионално обучение, чрез който ще се осигури легитимност и прозрачност на проведеното професионално обучение на българските граждани в държави-членки при използване възможностите на Програмата за учене през целия живот.
- По модела на германската дуална система се въвежда възможност за осъществяване на професионалното обучение и по пътя на обучение чрез работа (дуално обучение). Обучението чрез работа (дуално обучение) е форма на партньорство между професионална гимназия и работодател, която съчетава обучение в реална работна среда чрез наемане на работа в предприятие и обучение в професионална гимназия. Целта е създаване на възможности за по-тясно сътрудничество на професионалните гимназии и бизнеса, придобиване на практически ориентирано обучение, осигуряващо заетост на учениците, и насочването им за кариерна реализация по придобитата професия в предприятието партньор.
- Дава се възможност за придобиване на професионална квалификация по професия или по част от професия чрез валидиране на професионални компетентности, придобити чрез неформално обучение и информално учене.
  Етапите на процеса, свързан с признаване на умения, придобити от предходен опит (чрез неформално и информално учене), е съобразен с европейската практика, вкл. с Европейските насоки за валидиране на неформално и информално учене.

II. Подзаконови нормативни актове и държавни стандарти.

Създават се основания за издаване на подзаконови нормативни актове, свързани с:

- признаване на единица резултати от учене и присъждане, натрупване и трансфер на кредити;
- валидиране на професионални компетентности, придобити чрез неформално обучение и информално учене.
- условията и реда за провеждане на обучение чрез работа (дуално обучение).

III. Институции

- Центровете квалификация на обучаващите отпадат.
- Създават се Центрове за нови знания. Те ще се обособят към браншовете, където ще се организира практическо обучение само по определени теми.

IV. Нови функции на министерства, агенции и на социалните партньори

- Министърът на образованието и науката:

- утвърждава наредба за осигуряване на качество в професионалното образование и обучение;
- утвърждава наредба за условията и реда за присъждане, натрупване и трансфер на кредити;
- предлага за приемане от Министерския съвет на Списък на защитените от държавата професии.

- Националната агенция за професионално образование и обучение:

- издава, изменя, подновява и отнема лицензии за професионално обучение, както и издава и отнема лицензии за професионално ориентиране;
- осъществява контрол на дейността и оценка на качеството на обучението в лицензираните институции в системата на професионалното обучение;
- разработва политики и координира дейностите по разработване на стратегии за развитие и усъвършенстване на професионалното образование и обучение, на професионалното ориентиране и на валидирането на професионални компетентности;
- създава и поддържа регистър на издадените документи по чл. 38 и чл. 40, издадени от центровете за професионално обучение;
- разработва и утвърждава критерии, формуляри и образци на документи за лицензиране;
- подпомага дейностите, свързани с валидиране на професионални компетентности в системата на професионалното образование и обучение.

- Министерството на труда и социалната политика:

- участва в разработването на Списъка на защитените от държавата професии;
- осигурява условия за информирането и мотивирането на работодателите и гражданите за валидиране на професионални компетентности;
- участва в разработването и съгласува Наредба за осигуряване на качеството в професионалното образование и обучение.“

- Министерството на здравеопазването:

- изготвят предложения за нови професии и специалности в Списъка на професиите за професионално образование и обучение и участват в неговото разработване, съгласуване и актуализиране;
- изготвят предложения за включване на професии в Списъка на защитените от държавата професии.

- Отрасловите министерства:

- изготвят предложения за включване на професии в Списъка на защитените от държавата професии;

- Засилва се присъствието на организациите на работодателите и синдикалните организации в системата на професионалното образование и професионалното обучение.
- Въвеждат се и функции на браншовите/отрасловите организации на работодателите, които до този момент бяха изключени от Закона за професионалното образование и обучение:

- участват в разработването и актуализирането на учебните планове и на учебните програми за професионалната подготовка в училищното професионално образование и обучение;
- участват в разработването на националните изпитни програми;
- участват в осигуряването на учебната и производствена практика на учениците и предлагат промени в организацията им;
- осигуряват условия за провеждане на практическата част на дуалното обучение в предприятията
- участват в обучение на учители, обучаващи и наставници;
- информират членовете на своите организации относно възможностите и процедурите за валидиране на професионални компетентности;
- предлагат на представителните организации на работодателите на национално ниво свои представители за експертните комисии на Националната агенция за професионално образование и обучение;
- участват в оценката на качеството на професионалното образование и обучение.
- правят предложение за изгрждане на центрове за нови знания.”

- Предложенията за изменения и допълнение на Закона за професионалното образование и обучение са в съответствие с действащите национални и европейски стратегически документи.

Вносители: